

YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA
STUDENTEXAMENSÄMÄNDEN

”En pidä tehtävien välillä liikkumisesta, teen tehtävät aina loppuun asti.”

Raportti kenttätesteistä: sähköisen kielikokeen rakenne, kokeessa
liikkuminen ja ajankäyttö

Ylioppilastutkintolautakunta
Digabi-projekti
Anna von Zansen
28.1.2015

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Kokeilun tavoitteet.....	5
3 Tutkimuksen toteutus	6
3.1 Koehenkilöt, tilat ja välineet.....	6
3.2 Kokeen tekninen toteutus ja sisältö	6
3.3 Kokeilun suoritus	7
4 Kokeilun tulokset	8
4.1 Kokeen suorittaminen.....	8
4.2 Kokeen jakaminen osakokeisiin	9
4.3 Kokeessa liikkuminen	10
4.4 Ajankäyttö	10
4.5 Kokeen vaikeustaso ja tekninen toteutus.....	13
4.6 Havaintoja koetilanteesta	14
4.5 Asenteet	15
5 Johtopäätökset.....	16
6 Kiitokset	18

I Johdanto

Ylioppilastutkinto sähköistyy syksystä 2016 alkaen. Ensimmäiset sähköiset kielikokeet ovat saksa syksyllä 2016 ja ranska keväällä 2017, sähköistäminen koskee niin lyhyttä kuin pitkää oppimäärää. Koko tutkinto suoritetaan sähköisesti 2019 mennessä. Ainakin aluksi sähköinen ylioppilaskoe suoritetaan suljetussa koeympäristössä tietokoneilla, ilman internet-yhteyttä. Sähköisessä kielikokeessa ei ensivaiheessa ole käytössä apuvälineitä kuten sanakirjoja. Kielikokeeseen vastaaminen tapahtuu suunnitelmien mukaan pääsääntöisesti selaimessa, eli esimerkiksi erillisiä toimisto-ohjelmia ei tarvita vastaamiseen. Kuullunymmärtämiskokeen erilliset päivät jäävät suunnitelmien mukaan pois sähköistämisen myötä. Suullisen kielitaidon mittaaminen on tavoitteena saada osaksi ylioppilastutkinnon kielikoetta 2019 mennessä. Kielikokeista puhuttaessa tarkoitetaan tässä tutkimuksessa ylioppilastutkinnon vieraan kielen ja toisen kotimaisen kielen kokeita.

Ylioppilastutkintolautakunnassa (YTL) on jokaisella kielellä oma jaoksensa, joka vastaa koetehtävien laadinnasta ja arvioinnista. Jaoksessa on tyypillisesti monipuolinen edustus kyseisen kielen asiantuntijoista: esimerkiksi korkeakouluopettajia, tutkijoita, lukio-opetusta tuntevia asiantuntijoita ja ainedidaktikkoja. Kielten yhteisiä linjauksia ja asioita käsittelee kielivaliokunta, joka koostuu kielijaosten edustajista. Kielivaliokunnan lisäksi sähköisten kielikokeiden suunnitelmia on tähän mennessä valmistellut pienempi kielten kehittämisryhmä, jossa on kielivaliokunnan edustuksen lisäksi YTL:n virkamiehiä.

Sähköisiä ylioppilastutkinnon kielikokeita on käytännössä suunniteltu 2013 alkaen. Liikkeelle lähdettiin tutustumalla kielikokeisiin, joita jo tehdään maailmalla ja suomalaisissa kouluissa. Parhaat tehtävätyypit kerättiin kommentoitavaksi digabi.fi:hin ja kevään 2014 aikana hahmoteltiin suomalaisen ylioppilastutkinnon kielikokeeseen sopivia tehtävätyyppejä. Hiljalleen kirkastui myös kielikokeen rakenne ja visio siitä, mitä sähköinen kielikoe tulevaisuudessa voisi tarkoittaa. Kielikokeen kehittämisessä lähdettiin liikkeelle siitä, ettei ole tarkoituksenmukaista siirtää paperista kielikoetta sellaisenaan sähköiseen muotoon. Toinen suunnittelua ohjannut ajatus on ollut, että nyt tehtävät päätökset ja linjaukset koskevat ensimmäisiä sähköisiä kokeita. Sähköistä ylioppilastutkinnon kielikoetta tullaan kehittämään jatkuvasti, joten nyt tehtävien ratkaisujen tulisi kestää aikaa ja luoda mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

Käytettävät tehtävätyypit voivat siis vaihdella koekerroittain ja tulevat toivottavasti monipuolistumaan ajan myötä. Liikkeelle lähdetään maltillisesti, mutta hiljalleen saadaan toivottavasti yhä monipuolisempia koetehtäviä. Aluksi kielikokeen vastaukset ovat koulumaailmalle tuttuja, esimerkiksi monivalintoja, tekstikenttiä ja aukko-tehtäviä. Suurin uudistus koskeekin itse tehtäviä, sähköistämisen myötä ei olla sidottuja mustavalkoiseen vihkoihin, vaan koekysymykset voivat sisältää monipuolisesti audiovisuaalista aineistoa ja esimerkiksi tekstien ulkoasu voi olla oikeasta elämästä. Myös sähköisten apuvälineiden, kuten oikolukuohjelman ja sanakirjan käytöstä osana kielikoetta keskustellaan varmasti tulevaisuudessa. Ja siintään kauempana tulevaisuudessa mahdollisuudet netin avaamiseen koetilanteessa sekä esimerkiksi adaptiiviseen, kokelaan kielitaidon perusteella mukautuvaan kielikokeeseen.

Kielikokeen kehittämisryhmä julkaisi keväällä 2014 suunnitelmansa, joiden mukaan sähköinen vieraan kielen ja toisen kotimaisen ylioppilaskoe koostuisi neljästä osakokeesta. Koepäivä alkaisi kaikkien osalta kuullunymmärtämisen osakokeella, jonka jälkeen opiskelija saisi hetken perehtyä muihin osakokeisiin ja valitsisi tämän jälkeen, minkä osakokeen suorittaa seuraavaksi. Suunniteltu

kokeen rakenne mukailee jo paperisesta kielikokeesta tuttuja osia ja on laajalti käytössä kansainvälisesti tunnetuissa kielikokeissa. Osakokeet pohjautuvat käsitykseen, jossa kielitaito on eri osa-alueista koostuva kokonaisuus.

Lukioiden kielten opettajat antoivat kriittistä palautetta kevään 2014 suunnitelmista etenkin koskien osakokeiden aikarajaa ja osakokeiden lukkiutumista. Lukkiutuminen tarkoittaisi sitä, että opiskelija voisi liikkua osakokeiden sisällä tehtävien välillä (lukuun ottamatta kuullunymmärtämisen osakoetta), mutta ei osakokeesta toiseen. Kielten kehittäjäryhmän suunnitelmat kielikokeen rakenteeksi ovat kuitenkin asiantuntijahaastattelujen mukaan perusteltuja ja linjassa muualla maailmassa tapahtuvan kielitestaamisen kanssa. Aikarajoitetuista osakokeista koostuvaa sähköistä kielikoetta ei tietääksemme aiemmin ole testattu suomalaisilla lukiolaisilla. Saadun palautteen perusteella päätettiin testata kielikokeen suunnitelmia käytännössä, jotta saatiin kerättyä todellista tietoa opiskelijoiden käyttäytymisestä sähköisessä kielikokeessa.

2 Kokeilun tavoitteet

Tutkimus vastaa kielikokeen rakenteeseen, kokeessa liikkumiseen ja ajankäyttöön liittyviin kysymyksiin. Kokeilun avulla haluttiin selvittää:

1. Vaikuttaako osakokeiden rajaaminen koesuoritukseen tai opiskelijan suhtautumiseen?
2. Miten opiskelijat liikkuvat sähköisessä kielikokeessa?
3. Paljonko aikaa käytetään eri osakokeisiin, entä koko kokeeseen?

Kysymyksiin haettiin vastauksia järjestämällä sähköinen kielikoe, johon osallistuneet jaettiin testiryhmään ja kontrolliryhmään. Koetilanteessa havainnoinnin ja sanallisten kommenttien lisäksi koehenkilöt vastasivat kokeen päätyttyä sähköiseen kyselyyn. Opiskelijoiden liikkumisesta koetehtävien ja osakokeiden välillä sekä ajankäytöstä saatiin tietoa järjestelmästä, jolla koe toteutettiin.

3 Tutkimuksen toteutus

Kenttätestit suoritettiin kolmessa helsinkiläisessä lukiossa 21.11.-25.11.2014. Kenttätesteihin osallistui yhteensä 65 opiskelijaa. Kunkin koulun luokka jaettiin kokeilussa testi- ja kontrolliryhmään. Testiryhmän otos oli 32 opiskelijaa ja kontrolliryhmän 33 opiskelijaa.

3.1 Koehenkilöt, tilat ja välineet

Tutkimus toteutettiin kolmessa erilaisessa helsinkiläisissä lukiossa 2. jakson koeviikolla. Koe suoritettiin pääsääntöisesti koulun koneilla, kuulokkeilla ja verkkoyhteyksillä. Opiskelijat olivat ihan tavallisia lukiolaisia: joukossa oli myös erityistä tukea tarvitsevia ja maahanmuuttajia, tyttöjä ja poikia. Osallistuneiden lukioiden vuoden 2014 sisään pääsyn keskiarvorajat vaihtelivat 7,17 – 8,08, eli koehenkilöiden voidaan todeta edustavan tavanomaista otosta Suomen lukioista. Koetilanteissa oli tavanomaisia koulun arkeen liittyviä hankaluuksia ja haasteita (kirjautumiset, koneet, yhteydet, melu, kuumuus luokkatiloissa), mutta niistäkin selvittiin. Minkään ryhmän kanssa ei tarvinnut käyttää varasuunnitelmaa, vaan kaikille ryhmille oli sama koeasetelma. Ensimmäisen koepäivän jälkeen tehtiin pieniä muutoksia käytettyyn ViLLE-järjestelmään, mutta varsinaisia muutoksia koeasetelmaan tai kokeen sisältöihin ei tehty.

3.2 Kokeen tekninen toteutus ja sisältö

Koeaamuna käytiin koetilanteen toteutus läpi (testi- ja kontrolliryhmän ohjeet liitteenä, liite 1) ja tutkija ohjeisti opiskelijoita järjestelmän käyttöön sekä vastasi opiskelijoiden kysymyksiin. Käytimme kokeilussa Turun yliopiston ViLLE-järjestelmää, koska sen käyttöönotto onnistui nopeasti, kustannustehokkaasti ja osa tehtävistä oli jo valmiiksi rakennettu järjestelmään. Lisäksi järjestelmässä onnistui seurata opiskelijoiden liikkumista ja ajankäyttöä kokeen aikana ilman erillistä ohjelmointityötä. ViLLE-järjestelmä oli kaikille opiskelijoille vieras, mutta opiskelijat omaksuivat järjestelmän käytön nopeasti. ViLLE-tiimi Turussa oli puhelimen päässä ja auttoi ongelmatilanteissa. Kokeen aikana ”monitorointi” onnistui tutkijalta paikan päällä ja opettajat arvioivat esseet suoraan ViLLE-järjestelmään.

Valitsin kokeen sisällöksi pitkän englannin yo-koetehtäviä keväältä 2013, koska tehtävät ovat testattuja ja sopivat tutkimustarkoitukseen. Tässä tutkimuksessa ei nimittäin ollut tarkoitus pilotoida sähköisiä koetehtäviä, vaan tarkastella kokeen rakennetta ja opiskelijoiden ajankäyttöä sekä liikkumista sähköisessä koetilanteessa. Käytännön syistä valitsin kokeiluun pääosin automaattisesti korjattavia tehtäviä, jotta kokeiden korjaaminen onnistuisi kätevästi. Osoiden määrää valittaessa kiinnitettiin huomiota käytettävissä oleviin resursseihin (esimerkiksi atk-luokkien varaustilanne) sekä kokeen validiteuteen. Kokeen sisältönä oli pitkän englannin kevään 2013 koe valituilta osin. Aikarajoitteet testiryhmälle suhteutettiin kokeen laajuuteen, paitsi kirjallisen tuottamisen osakokeeseen annettiin huomattavasti lyhyempi (1,5h) aikaraja, kuin mitä sähköisiin kielikokeisiin on suunniteltu (2h).

Osakoe	Kysymykset pitkän englannin yo-kokeesta keväältä 2013
Kuullun ymmärtäminen (aikarajoite kaikille 30min)	<ul style="list-style-type: none">• Jätetään pois I (kys. I-5) ja V (kys. a-e)• Pidetään II (kysymykset 6-15) ja III (kysymykset 16-20) sekä IV (kysymykset 21-25)
Luetun ymmärtäminen (aikarajoite testiryhmälle 75min)	<ul style="list-style-type: none">• Pidetään I.1.a, I.1.b, I.1.c, I.1.d, I.1.f• Jätetään pois I.1.e sekä I.2
Sanasto ja rakenteet (aikarajoite testiryhmälle 30min)	<ul style="list-style-type: none">• Pidetään 2.1:sta kohdat 26-44• Jätetään pois 2.1:sta kohdat 45-50 sekä 2.2
Kirjallinen tuottaminen (aikarajoite testiryhmälle 90min)	<ul style="list-style-type: none">• kaikki pidetään (3 vaihtoehtoa I-4)
Lopuksi kaikki vastasivat aikarajoitteetta kyselyyn koskien kokeen rakennetta, ajankäyttöä ja koetilannetta.	

3.3 Kokeilun suoritus

Kokeen suorittajat jaettiin kahteen ryhmään. Molempien ryhmien kokeet koostuivat samoista tehtävistä ja neljästä osakokeesta (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, sanasto ja rakenteet, kirjallinen tuottaminen). Molemmat ryhmät suorittivat 30min kestäneen kuullunymmärtämisen osakokeen ensiksi, määrättyyn tahtiin ja aikarajoitetusti nykyistä, paperikokeista tuttua tapaa muistuttaen.

Kokeilussa testiryhmä A suoritti kokeen, jossa osakokeiden välillä liikkumista oli rajoitettu ja kullakin osakokeella oli aikaraja. Kontrolliryhmä B suoritti kokeen, jossa kuullun ymmärtämisen osakokeen jälkeen tarjottiin mahdollisuus liikkua vapaasti luetun ymmärtämisen, sanaston ja rakenteen sekä kirjallisen tuottamisen osakokeiden välillä 3h 15min ajan.

Liitteenä (liite I) opiskelijoiden saamat ohjeet, näiden lisäksi aamulla käytiin suullisesti läpi kokeen rakenne ja kokeessa liikkuminen. Opiskelijat saivat käydä vessassa ja syödä eväitä haluamassaan tahdissa. Lisäaikaa tai muita erityisjärjestelyjä ei koeasetelmassa annettu. Luntaamisen estämiseen ei tässä kokeilussa keskitytty normaalia koetilannetta enempää.

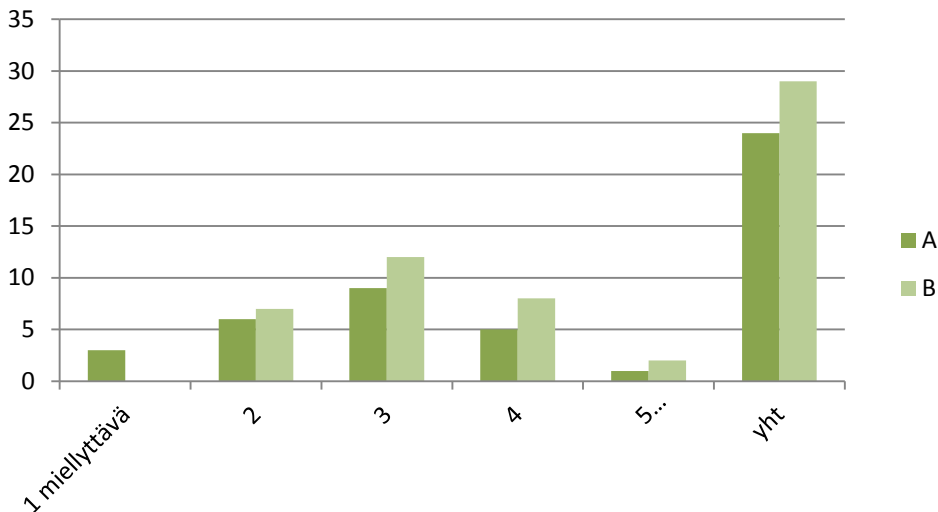
4 Kokeilun tulokset

Tulokset osoittavat, että testiryhmän ja kontrolliryhmän näkemykset koskien kokeen rakennetta, ajankäyttöä ja koetilannetta ovat lähes identtiset.

4.1 Kokeen suorittaminen

Tutkimustulokset osoittavat, ettei testiryhmän (ryhmä A) ja kontrolliryhmän (ryhmä B) välillä ollut suuria eroja kokeen suorittamisessa. Taulukko alla osoittaa, ettei osakokeiden rajaaminen vaikuttanut siihen, miltä kokeen suorittaminen opiskelijoista tuntui.

Miltä kokeen suorittaminen tuntui?			
	kaikki	Ryhmä A	Ryhmä B
1= miellyttävältä	3	3	0
2	18	9	9
3	27	13	14
4	14	6	8
5=epämiellyttävältä	3	1	2

Suurin haaste oli se, että opiskelijat käyttivät ensimmäistä kertaa sähköistä koejärjestelmää, jona tässä kokeilussa käytettiin Turun yliopiston ViLLE:ä. Olisikin tärkeää, että opiskelija pääsee tutustumaan koeympäristöön etukäteen.

4.2 Kokeen jakaminen osakokeisiin

Opiskelijat mieltävät osakokeet jo tutuiksi paperisista yo-kokeista. Opiskelijoista vain muutama korosti, että haluaisi palata korjaamaan vastaustaan, mikäli muistaisi esimerkiksi tietyn sanan myöhemmin kokeen aikana. Tässä opiskelijoiden kommentteja:

”Eipä ne erityisemmin vaikuttaneet, itse tein vain siinä järjestyksessä missä olin.”

”Sähköinen koe ei omasta mielestäni eronnut niin paljon normaalista kokeesta ellei oteta huomioon tietokoneen käyttöä.”

”Osiot olivat jaettu hyvin. Osakokeet eivät vaikuttaneet minun koesuoritukseeni koska olen tehnyt aiemmin samankaltaisia kokeita, mutta kirjallisesti.”

”Helppo liikkua kokeiden välillä eikä eroa suuresti kirjallisista yo-kokeista.”

”Eivät. On hyvä, että koe on jaettu eri osiin.”

”Vaikuttivat vähäsen, koska minun piti keskittyä paljon enemmän siihen mitä teen, sillä huomasin jossain välein, että keskittymiseni alkoi menemään, samoin ajan tarkkailu vähän häiritsi.”

”Aluksi jännitti, sillä olen tottunut siihen, että papereita pystyy pläräämään ja kynällä voi kirjoitella tärkeisiin kohtiin muistiinpanoja. Ja näihin muistiinpanoihin on sitten helppo palata. Vaikka tässä digitaalisessa kokeessa oli myös palaamisvaihtoehto, niin sen käyttäminen ei tuntunut luonnolliselta... aina vain klikkasi eteenpäin eteenpäin eteenpäin. Ja takaisin meneminen oli psykologisesti inhottavampaa koska oli jo ”lukinnut” vastaukset tallentamalla ne.”

Suurin osa opiskelijoista kertoo, etteivät osakokeet vaikuttaneet koesuoritukseen. Joillekin osakokeet loivat selkeyttä ja autoivat hahmottamaan kokonaisuutta.

”Oli hyvä, että osiot olivat erillisiä, se loi tietynlaista järjestelmällisyyttä suorittamiseen.”

”Eivät vaikuttaneet, mutta oli mukavaa että tehtävät oli järjestetty eri osioihin. Niin ne oli helpompi hahmottaa.”

”Mielestäni oli mukava ja helppo tehdä koe osissa, jolloin olisi ollut helppo pitää tarvittava tauko, kun aika ei kulu taustalla kokoajan.”

Osakokeet eivät sinällään herättäneet keskustelua, mutta osakokeiden sisällöt ja osioiden määrä kylläkin: opiskelijat olisivat halunneet monivalinnan lisäksi tuottamistehtäviä esimerkiksi kuullunymmärtämiskokeeseen ja luetunymmärtämisen tekstien määrä tuntui opiskelijoista raskaalta.

”Kokeessa oli kaikki mitä testaamiseen vaaditaan.”

”Hämmennyin kun sanastoa ja kielioppia oli niin minimaalisen vähän...Luetunymmärtämistä

oli puolestaan huimat määrät ja tekstien lukemiseen aloin jo väsyä, mikä vaikutti vastaamiseen.”

4.3 Kokeessa liikkuminen

Opiskelijat tekivät osakokeet melko samankaltaisesti molemmissa ryhmissä. Vaikka B-ryhmälle tarjottiin mahdollisuus liikkua vapaasti kuullunymmärtämiskokeen jälkeen muissa osakokeissa, eivät opiskelijat juurikaan käyttäneet mahdollisuutta. Kokeilun tulokset osoittavat, että opiskelijat vastaavat kurinalaisesti tehtävä kerrallaan, eivätkä kovin paljon liiku tehtävästä toiseen, vaikka tähän tarjottaisiin mahdollisuus.

Testiryhmälle, jonka navigointia oli rajattu, tarjottiin mahdollisuus tutustua 5 minuutin ajan muun kokeen aihepiireihin ja tehtävyytyyppeihin ennen kuin valitsevat, minkä osakokeen tekevät seuraavaksi. Kaikki eivät käyttäneet mahdollisuutta tutustua muuhun kokeeseen kuullunymmärtämisen osakokeen jälkeen, vaan ryhtyivät suoraan vastaamaan numerojärjestyksessä seuraavana olevaan osakokeeseen. Suurin osa opiskelijoista vastasi myös tehtäviin annetussa järjestyksessä. Opiskelijoiden liikkumisesta lisää seuraavassa kappaleessa ajankäytön yhteydessä ja liitteessä (ks. liite 2). Tässä opiskelijoiden kommentteja:

”On helpompaa tehdä annetussa järjestyksessä”.

”Aluksi tuntui vastenmieliseltä, että en voi hyppiä tehtävistä toiseen, mutta loppujen lopuksi yhden tehtävän kerrallaan tekeminen oli parempi idea.”

”Olin halunnut liikkua osien välillä vapaasti. Olin mielelläni tehnyt ensin esseän, sitten muun tehtävät ja vasta sitten tarkistanut esseän.”

”Mielestäni se on tärkeää, koska jotain voi tulla mieleen myöhemmin mitä ei muista juuri sillä hetkellä.”

”Tein kaikki järjestyksessä joka toimi hyvin.”

”En pidä tehtävien välillä liikkumisesta, teen tehtävät aina loppuun asti.”

”Liikkuminen on tärkeää, koska silloin voi palata vaikealta tuntuviin alueisiin kun on niitä hetken aikaa pohtinut ja mahdollisesti tehnyt jonkun toisen osion siinä välillä.”

”En liikkunut kokeiden välillä, koska koin sen turhaksi.”

4.4 Ajankäyttö

Kokeilun tulokset osoittavat, ettei testi- ja kontrolliryhmien välillä ollut merkittäviä eroja myöskään ajankäytön suhteen. Osalla opiskelijoilla loppui aika kuullunymmärtämisen osakokeessa, mikä johtunee järjestelmän teknisestä toteutuksesta. Opiskelijoilla oli koetilanteessa mahdollisuus tauottaa kuuntelua, mikä ei ollut tarkoituksenmukaista. Kuullun

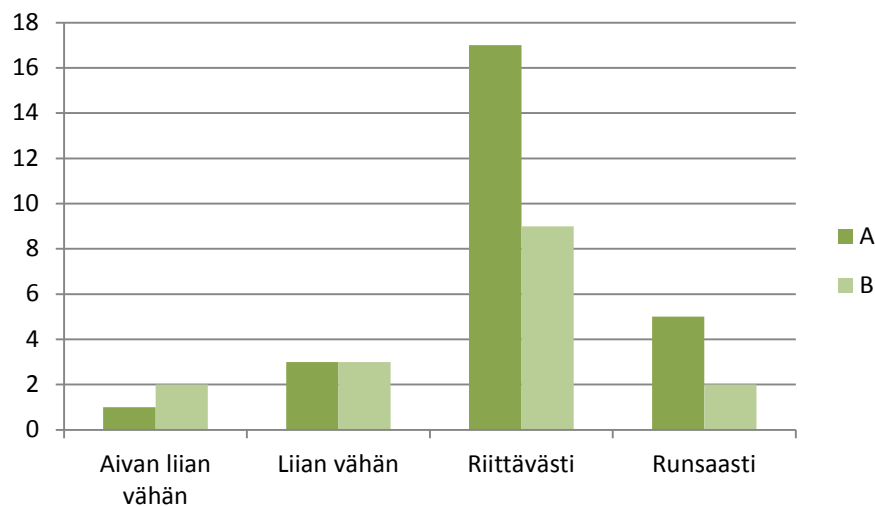

ymmärtämisen tekninen toteutus (tauko-nappula ja kaikille vieras järjestelmä) aiheutti sen, että annettu aikataulu (30min) ei riittänyt kaikille. Oikeasti kuuntelu olisi pitänyt suorittaa 26 minuutissa, sisältäen vastaustauot.

Olin varannut kokeen suorittamiseen kokonaisuudessaan 3h 45 minuuttia ja tämän lisäksi opiskelijat olisivat saaneet jäädä täyttämään palautekyselyä (ks. kappale 3.2). Suurin osa opiskelijoista suoritti kokeen huomattavasti lyhyemmässä ajassa – ensimmäiset opiskelijat lähtivät kokeesta kahden tunnin sisällä. Taulukko alla osoittaa, että osakokeiden rajoittaminen ei vaikuta kokelaiden ajankäyttöön. Suurin osa koki ajan riittäneen.

Ensimmäisenä kenttätestipäivänä aloitimme ohjeistuksilla klo 8.30 ja ensimmäinen kokeen suorittanut ja kyselyyn vastannut opiskelija lähti klo 10.20, viimeinenkin oli ulkona klo 12. Toisena kenttätestipäivänä aloitimme ohjeistuksilla klo 9 ja ensimmäinen kokeen suorittanut ja kyselyyn vastannut opiskelija lähti klo 10.40, viimeinen klo 13.15 (oli unohtanut eväät ja kävi välissä syömässä). Kolmas kenttätestipäivä alkoi ohjeistuksilla klo 8.30 ja viimeinen opiskelija lopetti kokeen suorittamisen klo 12 mennessä.

Arvioi ajankäyttöäsi kokeessa.			
	kaikki	Ryhmä A	Ryhmä B
Runsaasti aikaa vastata kysymyksiin.	10	6	4
Riittävästi aikaa vastata kysymyksiin.	43	21	22
Liian vähän aikaa vastata kysymyksiin.	9	4	5
Aivan liian vähän aikaa vastata kysymyksiin.	3	1	2

Kuvassa alla ote yhdeksän A-ryhmään kuuluvan ajankäytöstä ja osakokeiden suoritusjärjestyksestä (kaikki kuvat ks. liite 2). Kuva osoittaa, että testiryhmään kuuluneet opiskelijat tutustuivat kuullunymmärtämiskokeen jälkeen muihin osakokeisiin, jonka jälkeen siirtyivät pääsääntöisesti luetunymmärtämisen osakokeeseen, sanastoon ja rakenteeseen ja lopuksi kirjalliseen tuottamiseen. Lopuksi opiskelijat vastasivat kyselyyn. Opiskelijat kokivat aikaa

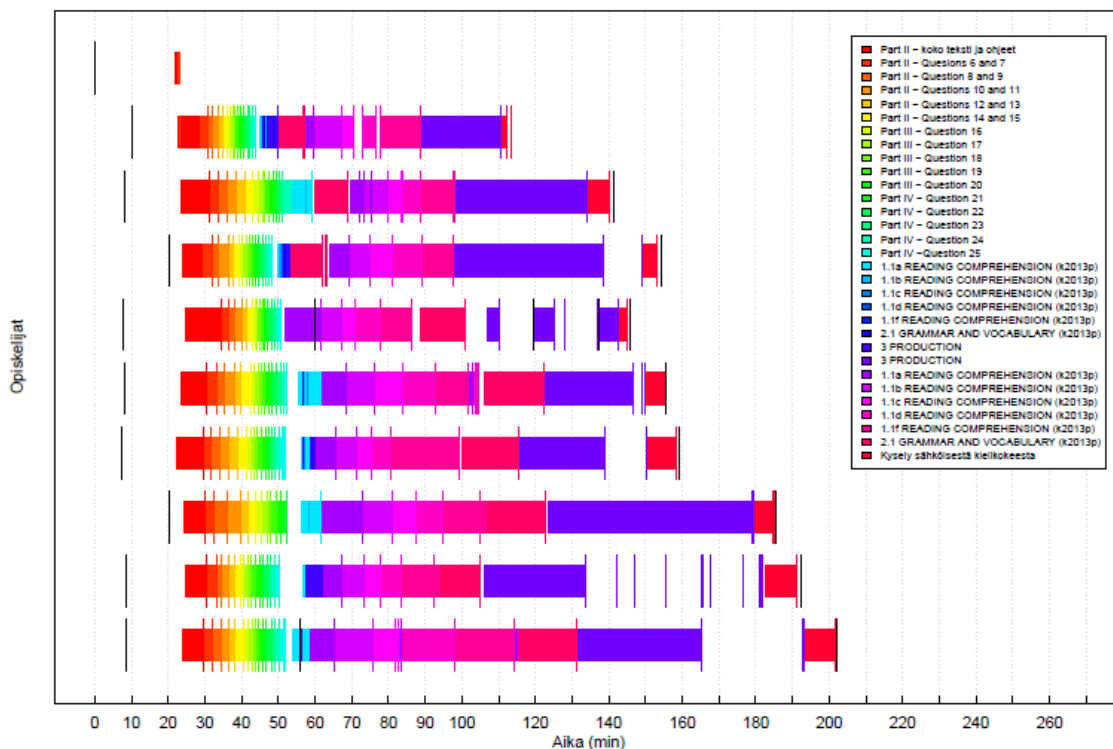

olleen riittävästi, mutta tikittävän kellon stressaavaksi. Toisaalta kello auttoi opiskelijoita suunnittelemaan ajankäyttöään kokonaisuudessaan.

”Kello ylänurkassa oli häiritsevä, mutta muuten kokeessa ei juurikaan ollut mitään vikaa.”

”Jäljellä olevan ajan näkyminen yläkulmassa oli alussa hiukan häiritsevää, mutta osoittautui erittäin käteväksi, sillä tiesi, että on vielä hyvin aikaa tehdä osakokeen muut osat loppuun ennen kuin aika loppuu.”

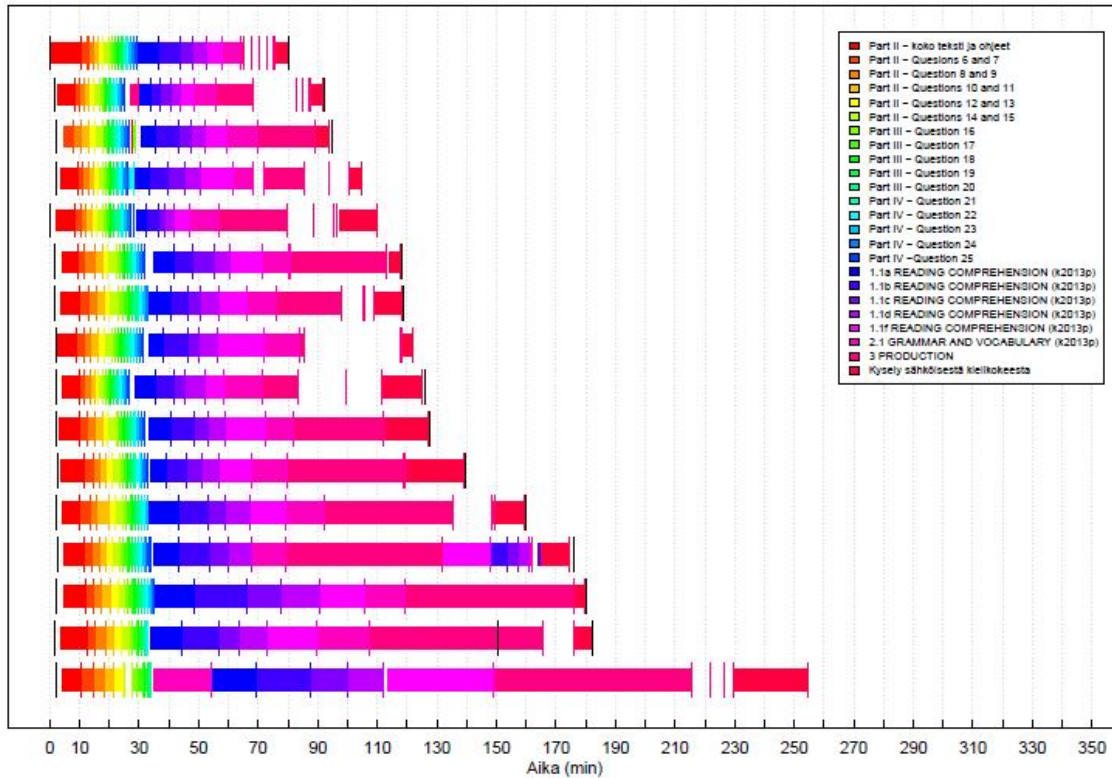
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä A, 21.11.2014

Kuvassa (ks. seuraava sivu) 16 B-ryhmään kuuluvan opiskelijan ajankäyttö. Kuva osoittaa, että myös kontrolliryhmän opiskelijat vastasivat tehtäviin osakoe kerrallaan. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta eteneminen noudatti samaa järjestystä kuin testiryhmän.

Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 24.11.2014

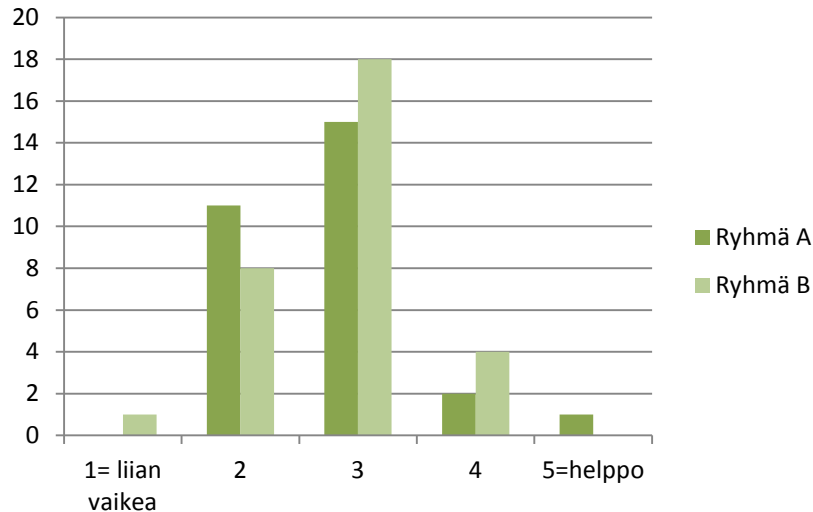

4.5 Kokeen vaikeustaso ja tekninen toteutus

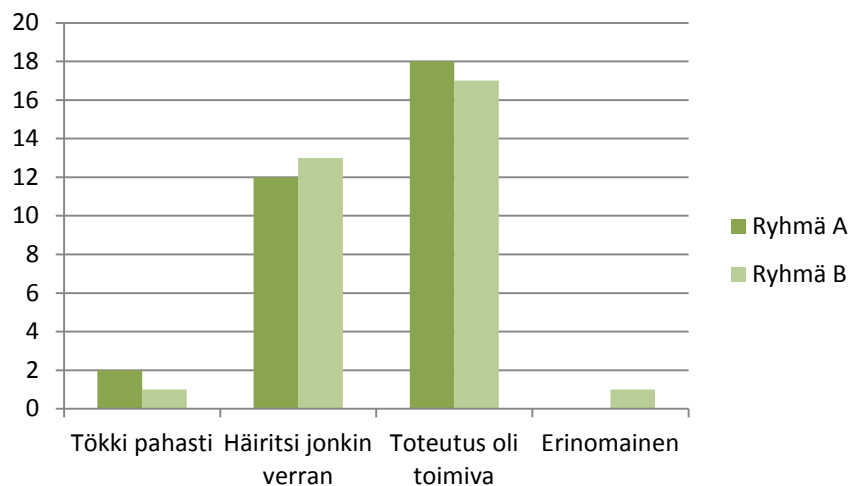
Molempien ryhmien opiskelijat pitivät koetta sisällöltään vaikeahkona. Molemmat ryhmät kokivat kenttätestien teknisen toteutuksen pääsääntöisesti toimivaksi. Moni koki teknisen toteutuksen häiritsevän jonkin verran, mikä vaikuttanee kyselytuloksiin. Sanallisissa kommentteissa ja koetilannetta observoidessa opiskelijat nostivat esiin juurikin järjestelmässä olevia kehityskohtia. Kokeen rakenne, osakoheet ja ajankäyttö sen sijaan koettiin pääsääntöisesti toimiviksi (ks. kappaleet 4.2-4.4).

”Koe ei ollut kaikinpuolin hyvin toteutettu, esim. luetunymmärtämisissä ei pystynyt aina näkemään tekstiä kysymykseen vastatessa.”

Mitä ajattelet kokeen vaikeustasosta?			
	kaikki	Ryhmä A	Ryhmä B
1= liian vaikea	1	0	1
2	19	11	8
3	33	15	18
4	6	2	4
5=helppo	1	1	0

Mitä sanot kokeen teknisestä toteutuksesta?			
	kaikki	Ryhmä A	Ryhmä B
Tekninen toteutus tökki pahasti	3	2	1
Tekninen toteutus häiritsi jonkin verran	25	12	13
Tekninen toteutus oli toimiva	35	18	17
Tekninen toteutus oli erinomainen	1	0	1

4.6 Havainnot koetilanteesta

Yleisenä havaintona todettakoon, että koulujen koneiden odottelu ja lämpeneminen aiheutti opiskelijoissa huolta. Tekniikka pelasi yllättävän hyvin, vaikka esimerkiksi kuulokkeita, selaimia tai verkkoyhteyksiä ei etukäteen testattu. Langallinen verkkoyhteys oli kokeilussamme ehdoton, wifin varassa kuullunymmärtämiskoe katkeili. Korvatulppia ja mahdollisuutta kuunnella musiikkia kokeen suorituksen aikana pyydettiin naputusäänen ja keskittymisen takia. Kynä ja paperia

osoittautui tarpeelliseksi myös digikokeessa: esimerkiksi kirjoitelman luonnosteluun, muistiinpanoihin, käsitekarttoihin jne.

”Oli erilaista tehdä koe sähköisesti kuin kirjallisesti paperille, aluksi oli hieman hankala keskittyä.”

”Luokassa ympärillä olevien äänet häiritsivät kuten näppäimistö ja kuulokkeista läpi tulevat kuuntelunauhat.”

4.5 Asenteet

Vaikuttaa siltä, että opiskelijat suhtautuivat pääsääntöisesti avoimin mielin uudistuvaan kielikokeeseen ja monelle sähköinen koetilanne oli luonteva. Osa opiskelijoista korosti suhtautuvansa varauksella koko sähköistämiseen. Vastauksissa korostui pelko siitä, että tekniikka pettää tai vastaukset katoavat vahingossa.

”Olin aluksi skeptinen koetta kohtaan, mutta se näyttää toimivan kaiken kaikkiaan yllättävän hyvin.”

Testiryhmän opiskelijoita huolesti, etteivät he voisi korjata vastaustaan, jos esimerkiksi jokin sana tulisi mieleen jälkikäteen, kokeen viime metreillä. Tällaista tilannetta ei kuitenkaan koepäivinä tullut esiin ja todettiin keskustelussa, ettei koesuoritus onneksi ole yhdestä sanasta kiinni.

5 Johtopäätökset

Tutkimustulokset osoittivat, ettei aikarajoitteisilla osakokeilla ole vaikutusta koetilanteeseen ja koesuoritukseen tai opiskelijoiden tunnelmiin. Suunnitellut aikarajoitukset osakokeille näyttävät riittäviltä ja osakokeiden rajaamiselle ei tutkimuksessa havaittu esteitä.

Ajankäyttöä voisi olla hyvä tutkia vielä tarkemmin oikeilla sähköisillä tehtävätyypeillä – nyt testattavat sisällöt olivat paperikokeen tehtäviä. Lisäksi voisi harkita, että kirjallisen tuottamisen osakokeesta nipistettäisiin vähän (kenttätesteissä annettiin 1,5h kirjoitelmaan, alustavasti suunniteltu 2h). Opiskelijat kokivat aikataulutuksen sopivaksi, mutta tikittävä kello saattaa häiritä koesuoritusta. Kenties kellon voisi piilottaa näkyvistä, niin että järjestelmä ilmoittaisi esimerkiksi 15 minuutin välein, paljonko aikaa on vielä jäljellä. Tai kellon voisi saada näkyviin klikkaamalla – näin kello ei häiritsisi koesuoritusta.

Kokeilun perusteella opiskelijoilla pitää olla mahdollisuus tutustua sähköiseen koeympäristöön etukäteen, jotta itse koetilanne tai järjestelmä ei jännitä. Opiskelijoiden toiveita kannattaa kuunnella jo järjestelmän kehitysvaiheessa. Kenttätestien opiskelijat toivoivat esimerkiksi mahdollisuutta kuunnella musiikkia kokeen aikana, mahdollisuutta tehdä muistiinpanoja järjestelmässä (osa toivoi perinteistä paperia). Lisäksi he antoivat konkreettisia toteuttamiskelpoisia kehitysehdotuksia koskien ViLLE-järjestelmän toiminnallisuuksia ja visualisuutta. Tämän kokeilun opiskelijapalautte huomioidaan myös sähköistä ylioppilaskoetta laadittaessa.

Opettajat toivoisivat, että opiskelijat hyödyntäisivät kokeen kaikkia tehtäviä vastatessaan, mutta tulosten perusteella vaikuttaa siltä, etteivät opiskelijat toimi näin. Tyypillisesti opiskelijat vastasivat tehtävä kerrallaan ja etenivät numerojärjestyksessä. Osakokeista kysyttäessä opiskelijat arvioivat omaa koesuoritustaan eri osakokeissa, mikä osoittaa, että he tiedostavat kielitaidon koostuvan eri osa-alueista. Osakokeista rakentuva kielikoe tukisi omien vahvuuksien ja kehityskohtien tunnistamista, eli kieliprofiilin muodostumista.

Lisäksi työelämässä ja jatko-opinnoissa olisi hyötyä, mikäli opiskelija voisi osoittaa kielitaitonsa eri osa-alueittain ja ylioppilaskokeiden arvosanojen rinnalle saataisiin eurooppalaisen viitekehysten taitotasoarvio. Esimerkiksi yliopistojen kielilaitosten kanssa kannattaisi tehdä yhteistyötä – kenties erillisistä pääsykokeista voitaisiin luopua nykyisessä laajuudessaan, mikäli ylioppilastutkinto tulevaisuudessa riittäisi osoittamaan kielitaitoa riittävän tarkasti. Työhaussa ja kansainvälisissä yhteyksissä voitaisiin kielitaitoa maksullisten high stakes -kielikokeiden, kuten TOEFL ja IELTS, sijaan osoittaa ylioppilastutkinnon perusteella.

Osakokeiden rajaaminen on perusteltua tulevaisuuden kannalta. Osakokeet mahdollistavat rajoitukset ja sähköisten apuvälineiden sallimiset juuri niihin kokonaisuuksiin, joissa esimerkiksi sähköisen sanakirjan tai oikolukuohjelman käyttö on perusteltua. Lisäksi ylioppilaskoepäivä on pitkä, joten selkeä osakokeista koostuva kokonaisuus varmistaa sen, että opiskelija ehtii vastata kaikkiin kielitaidon eri osa-alueita mittaaviin tehtäviin. Tutkimustulosten perusteella osakokeet ovat opiskelijoille tuttuja jo paperisista ylioppilaskokeista, joita he ovat lukioaikanaan harjoitelleet. Mikäli koetaan tarpeelliseksi, voitaisiin kielikokeen loppuun lisätä mahdollisuus palata korjaamaan yksittäisiä vastauksia, mikäli vaikkapa opiskelija muistaa juuri ennen kokeen

loppumista jotakin. Toisaalta tämä on kaksiteräinen miekka, koetilanteessa saattaa viimeminuuteilla epäröidä ja muuttaa oikeita vastauksia vääräksi. Joka tapauksessa versionhallintaan liittyvät kysymykset on syytä miettiä koejärjestelmässä huolella.

Kielikokeita suunniteltaessa on jatkossakin perusteltua testata suunnitelmia käytännössä, jotta havaitaan ongelmakohdat ajoissa. Kielikokeen kannalta mielenkiintoisia tutkimusaiheita tulevaisuudessa ovat esimerkiksi: uusien tehtävätyyppien testaaminen, sähköisten apuvälineiden käyttö osana kielikoetta ja kielikokeen arviointia, suullisen ja kuullun ymmärtämisen osakokeiden käytännönjärjestelyt, adaptiivinen eli mukautuva kielikoe, puheen tunnistaminen osana kielitaidon testaamista ja arviointia, kieliprofiilin muodostumiseen ja itsearviointiin vs. kielitestaamiseen liittyvä tutkimus.

6 Kiitokset

Kiitän Turun yliopiston ViLLE-tiimiä kenttätestien mahdollistamisesta ja lukuisiin pyyntöihini vastaamisesta. Markus Kitolalle kiitos kärsivällisyydestä, tekstarituesta ja puheluista testipäivien aikana ja käytännön toteuttamisesta, Mikko-Jussi Laaksolle laajemmasta sparraamisesta tähän asti.

Helsingin kaupungin opetusvirastoa kiitän avoimuudesta. Rehtoreille kiitos tilojen, aikataulujen ja laitteiden mahdollistamisesta ja luvasta tutkia juuri teidän koulussanne. Opettajille kiitos venymisestä ja joustavuudesta, tiedän, että joulun alla on muutenkin kädet täynnä hommia kurssien suhteen. Ihailen rohkeutta ja avoimuutta, jolla lähditte mukaan ryhmienne kanssa ja arvioitte suoritukset teille vieraaseen järjestelmään. Opiskelijoille kiitos arvokkaista keskusteluista, joiden perusteella saadaan rakennettua mahdollisimman toimiva sähköinen kielikoe. Upeasti otitte uuden koejärjestelmänkin haltuun! Koulujen muulle henkilökunnalle kiitos siitä, että opettajanhuoneessa tai vahtimestarin kopilla kenttätestien aamuina tuntui siltä, että tulisin kotiin.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslian väkeä kiitän tuesta ja kommenteista. Kiitän erityisesti Anna Hatva-Jokista kielikysymysten pallottelusta ja yhdessä tekemisestä, esimiestäni Matti Lattua kannustavasta palautteesta ja vuoropuhelusta tutkimuksen toteutusta suunnitellessa. Kielikokeen kehittämisryhmää kiitän selkeistä suunnitelmista ja kirkkaasta visiosta, kielivaliokunnan puheenjohtajaa Taina Juurakko-Paavolaa vapaudesta ja ohjauksesta sopivassa suhteessa.

Opetushallituksen kieli-ihmisiä Paula Mattilaa ja Anu Halvaria kiitän vahvasta asiantuntemuksesta, haastamisesta ja loputtomasta kannustuksesta. Uskosta, että kyllä tästä hyvä tulee. Yhteen hiileen puhaltamisesta ja tarvittaessa maan pinnalle palauttamisesta, tarvittaessa yhdessä pää pilvissä kulkemisesta. Kiitos, kun muistutatte, miksi tätä kaikkea tehdään. Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskuksen Ari Huhtaa, Peppi Taalasta ja Mirja Tarnasta sekä YKI-tiimiä kiitän tähän astisesta rinnalla kulkemisesta. Olen ylpeä siitä, että Suomessa on teidänkaltaista osaamista ja asiantuntijuutta! Kiitos kansainvälisestä, laajemmasta näkökulmasta, konkreettisista vinkeistä ja suoraan sanotuista kehitysehdotuksista.

Lopuksi kiitän Suomen lukio-opettajia palautteesta, ideoista ja kommenteista. Yhteistyöllä saamme toimivan kielikokeen aikaan!

Ohjeita kokeiluun A

- Aikaa kokeen suorittamiseen on varattu noin 4 tuntia.
- Koe koostuu neljästä osakokeesta, ks. taulukko alla
- Älä hämäännä tehtävien numeroinnista: olemme jättäneen oikeasta kevään 2013 pitkän englannin yo-kokeesta joitakin osia pois.

Osakoe	Tehtävät	HUOM
Kuullun ymmärtäminen (30min / 50p.)	osa II (kysymykset 6-15) osa III (kysymykset 16-20) osa IV (kysymykset 21-25)	Kuullun ymmärtämisen osakokeessa vastaat kysymyksiin ennalta määrättyssä tahdissa ja järjestyksessä.
Kuullunymmärtämisen osakokeen jälkeen pääset tutustumaan (älä vielä vastaa) muihin osakokeisiin 5 minuuttia ja voit valita, minkä osakokeen teet seuraavaksi.		
luetun ymmärtäminen (75min / 40p.)	tekstit I.1.a (kysymykset 1-4) I.1.b (kysymykset 5-9) I.1.c (kysymykset 10-11) I.1.d (kysymykset 12-15) I.1.f (kysymykset 21-25)	Voit vapaasti liikkua eri tehtävien välillä osakokeen sisällä.
sanasto ja rakenteet (30min / 19p.)	I tehtävä	Voit vapaasti liikkua eri tehtävien välillä osakokeen sisällä.
kirjallinen tuottaminen (90min / 99p.)	I tehtävä	Voit vapaasti liikkua eri tehtävien välillä osakokeen sisällä.

Tärkeää

- Tallenna vastauksesi aina painamalla ”submit”.
- Kun painat ”exit” siirryt valikkoon, jossa voit tarkistaa, että olet vastannut tehtäviin (sininen pallero).
- Kunkin osakokeen lopussa lähetä vastauksesi painamalla ”finish exam”. Tämä lukitsee osakokeen vastaukset, etkä pääse niitä enää muokkaamaan.
- Jos törmäät teknisiin ongelmiin, nosta kätesi ja pyydä Anna paikalle.

Lopuksi

Kun olet vastannut neljään osakokeeseen, pyydän sinua vielä vastaamaan kokeen suorittamiseen ja ajankäyttöön liittyviin kysymyksiin. Good luck!

Ohjeita kokeiluun B

- Aikaa kokeen suorittamiseen on varattu noin 4 tuntia.
- Koe koostuu neljästä osakokeesta, ks. taulukko alla
- Älä hämäännä tehtävien numeroinnista: olemme jättäneen oikeasta kevään 2013 pitkän englannin yo-kokeesta joitakin osia pois.

Osakoe	Tehtävät	HUOM
Kuullun ymmärtäminen (30min / 50p.)	osa II (kysymykset 6-15) osa III (kysymykset 16-20) osa IV (kysymykset 21-25)	Kuullun ymmärtämisen osakokeessa vastaat kysymyksiin ennalta määrätyssä tahdissa ja järjestyksessä.
Kuullunymmärtämisen osakokeen jälkeen voit vastata muihin osakokeisiin (max 3h 15min). Muista vahvistaa vastaukset painamalla "submit" ja lopuksi päättää kukin osakoe painamalla "finish exam".		
luetun ymmärtäminen (40p.)	tekstit I.1.a (kysymykset 1-4) I.1.b (kysymykset 5-9) I.1.c (kysymykset 10-11) I.1.d (kysymykset 12-15) I.1.f (kysymykset 21-25)	Voit vapaasti liikkua eri tehtävien välillä.
sanasto ja rakenteet (19p.)	I tehtävä	
kirjallinen tuottaminen (99p.)	I tehtävä	

Tärkeää

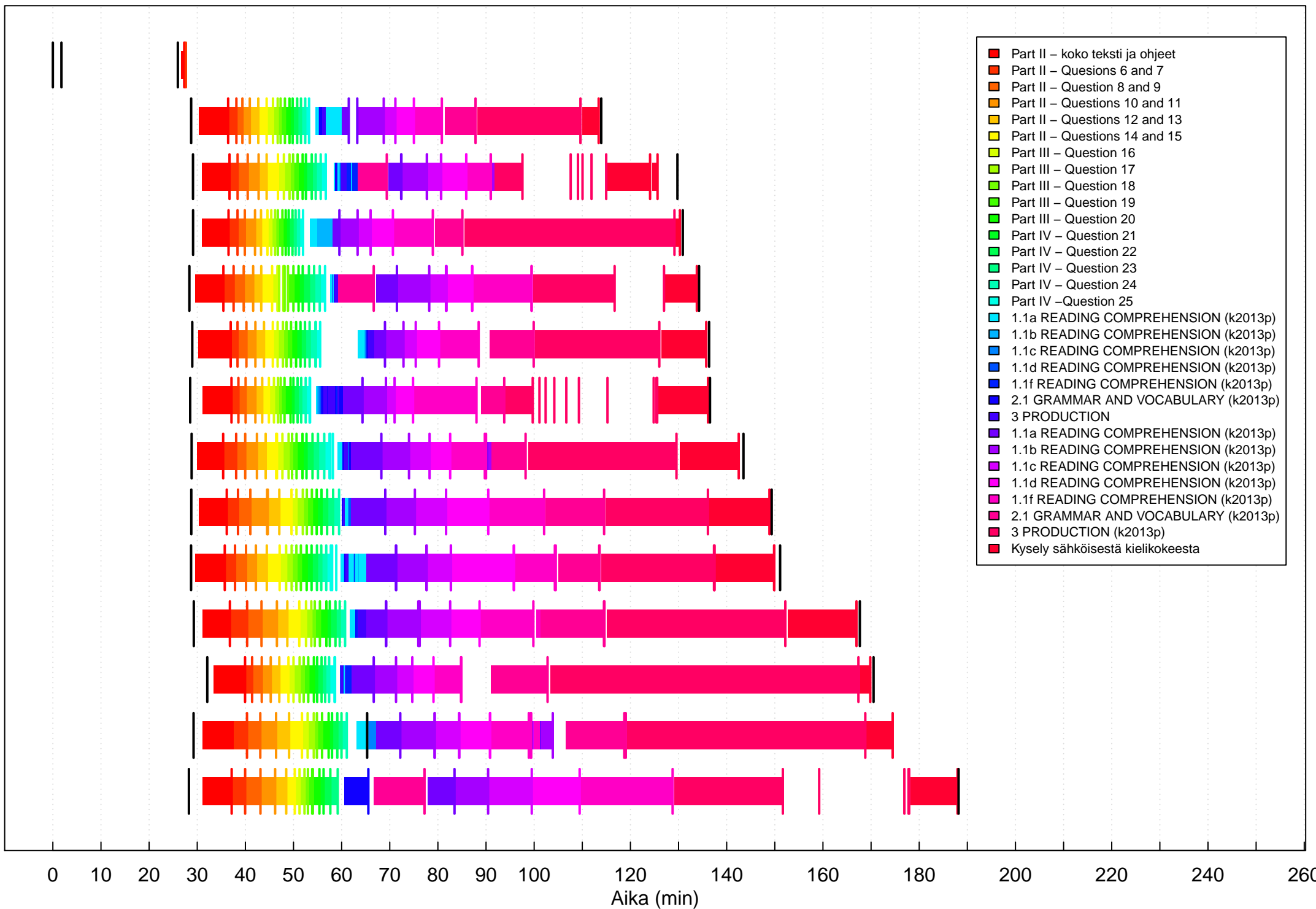
- Tallenna vastauksesi aina painamalla "submit".
- Kun painat "exit" siirryt valikkoon, jossa voit tarkistaa, että olet vastannut tehtäviin (sininen pallero).
- Kunkin osakokeen lopussa lähetä vastauksesi painamalla "finish exam". Tämä lukitsee osakokeen vastaukset, etkä pääse niitä enää muokkaamaan.
- Jos törmäät teknisiin ongelmiin, nosta kätesi ja pyydä Anna paikalle.

Lopuksi

Kun olet vastannut neljään osakokeeseen, pyydän sinua vielä vastaamaan kokeen suorittamiseen ja ajankäyttöön liittyviin kysymyksiin. Good luck!

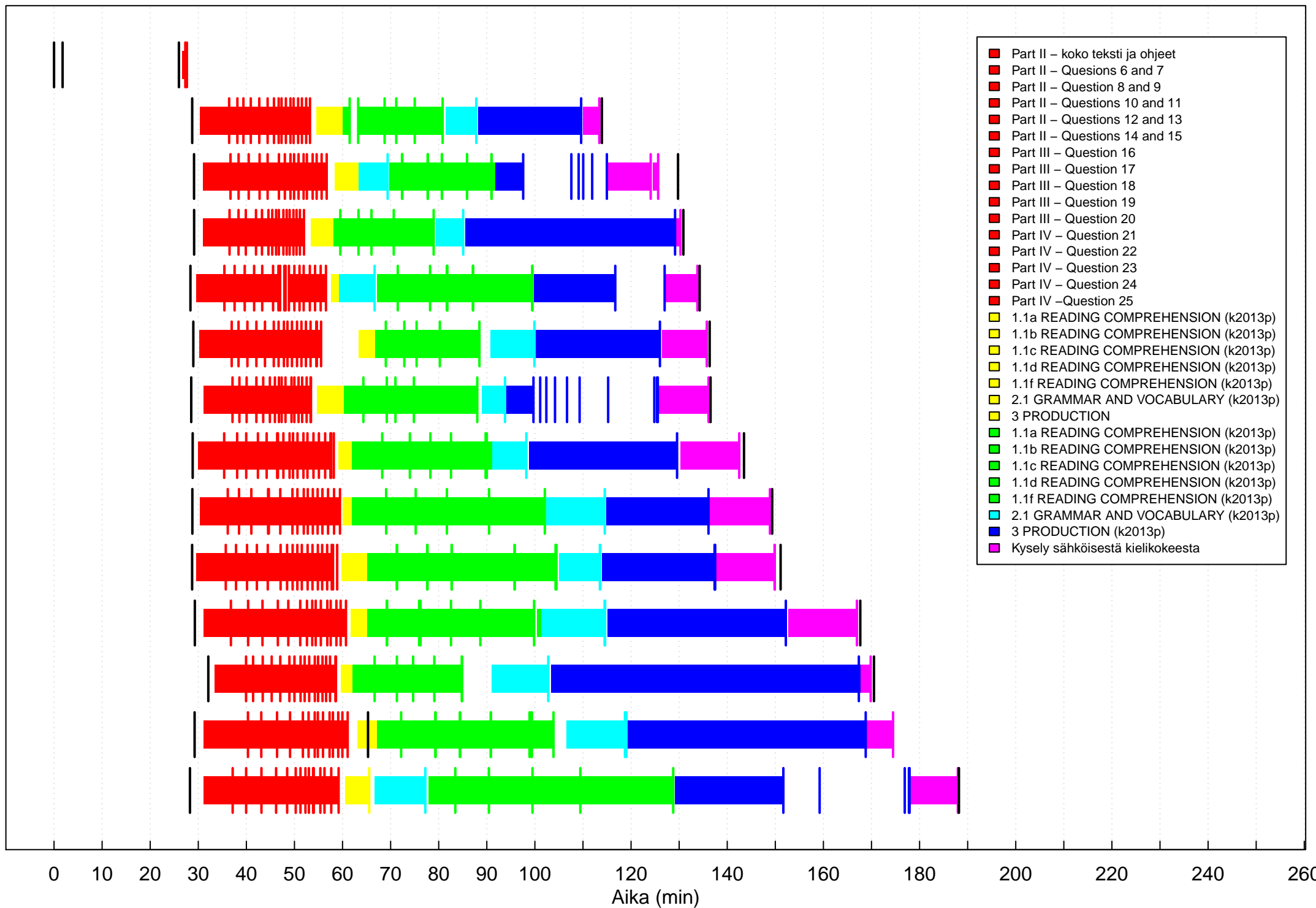
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä A, 24.11.2014

Opiskelijat

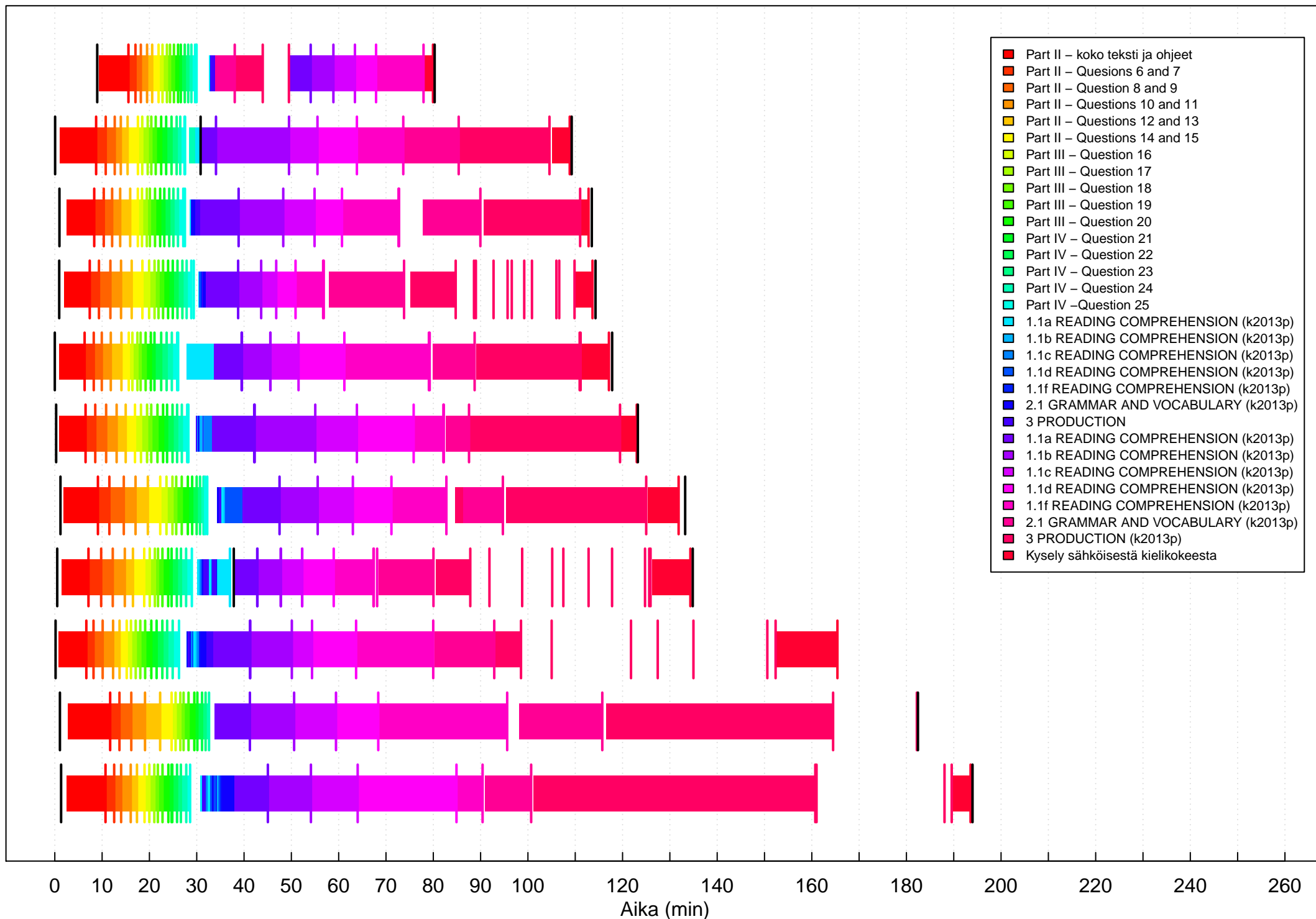
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä A, 24.11.2014

Opiskelijat

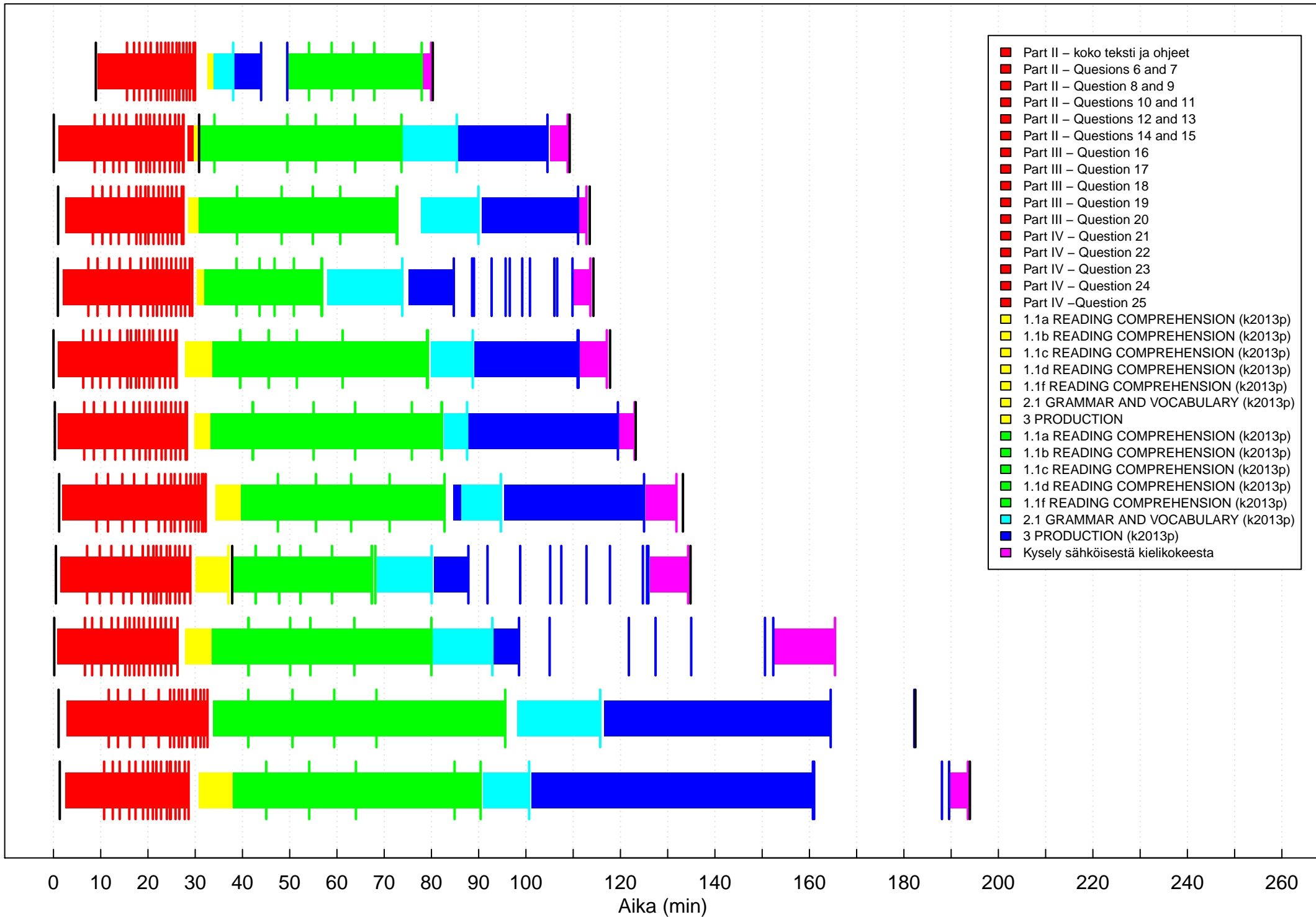
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä A, 25.11.2014

Opiskelijat

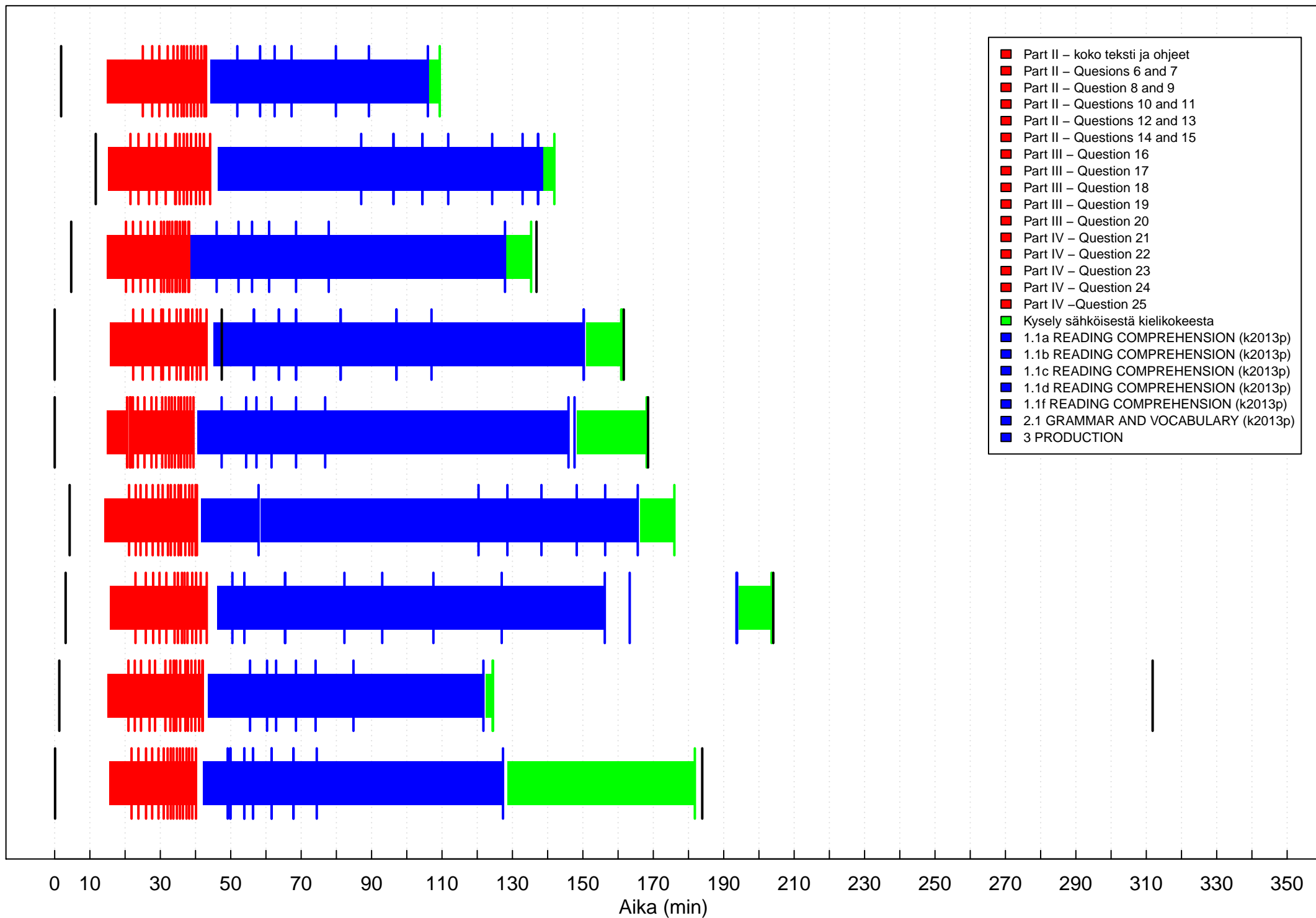
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä A, 25.11.2014

Opiskelijat

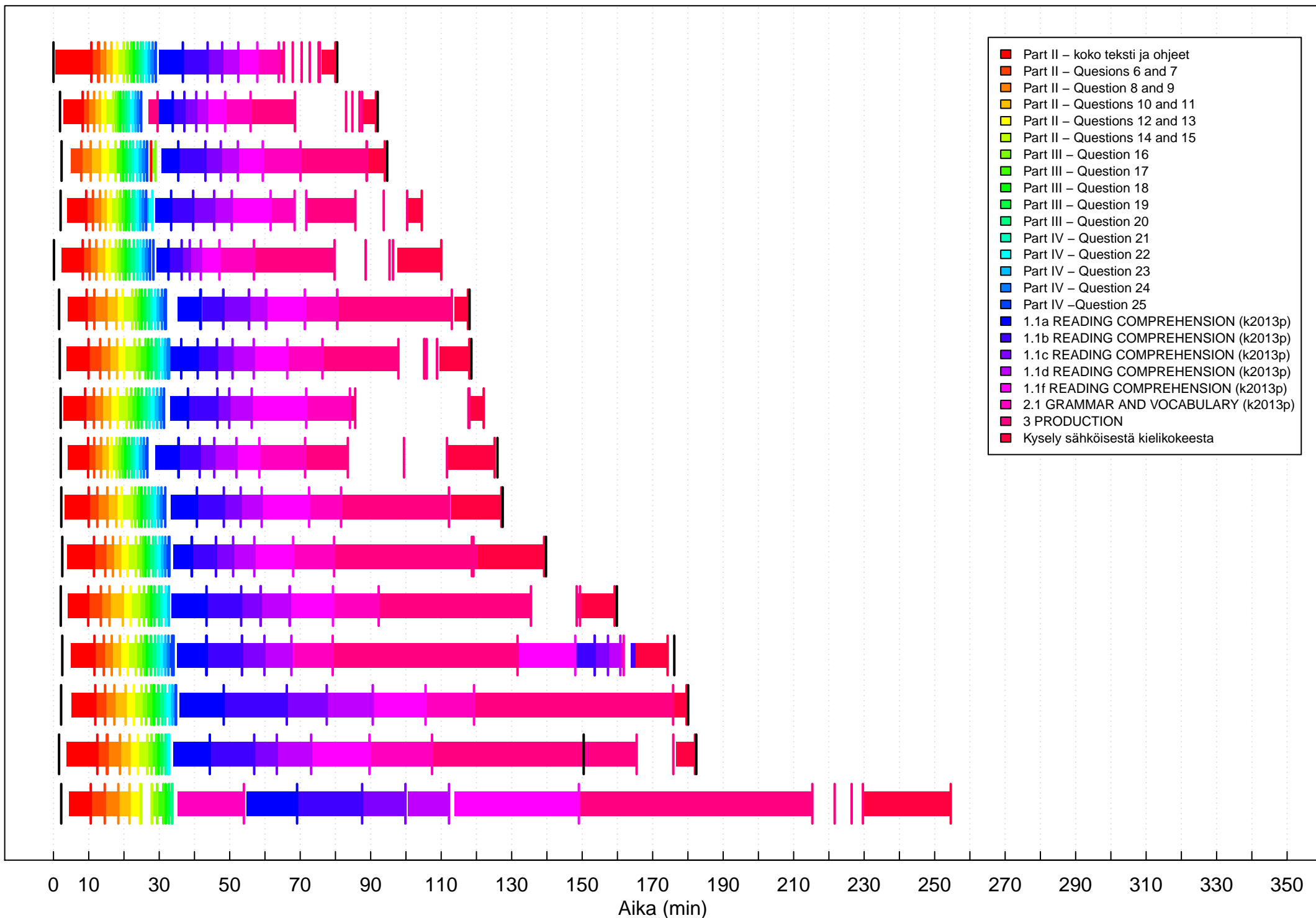
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 21.11.2014

Opiskelijat

Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 24.11.2014

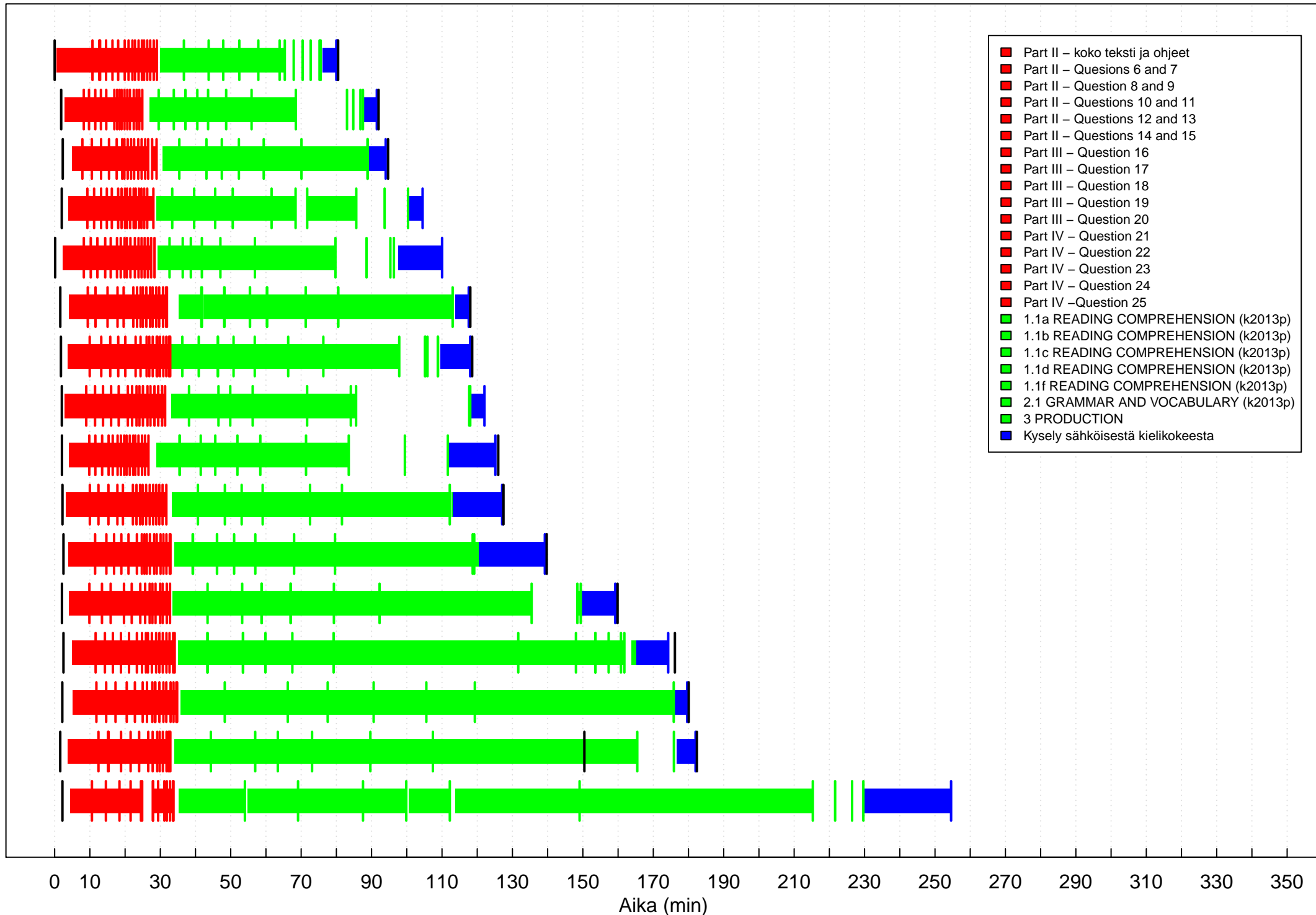
Opiskelijat

Aika (min)

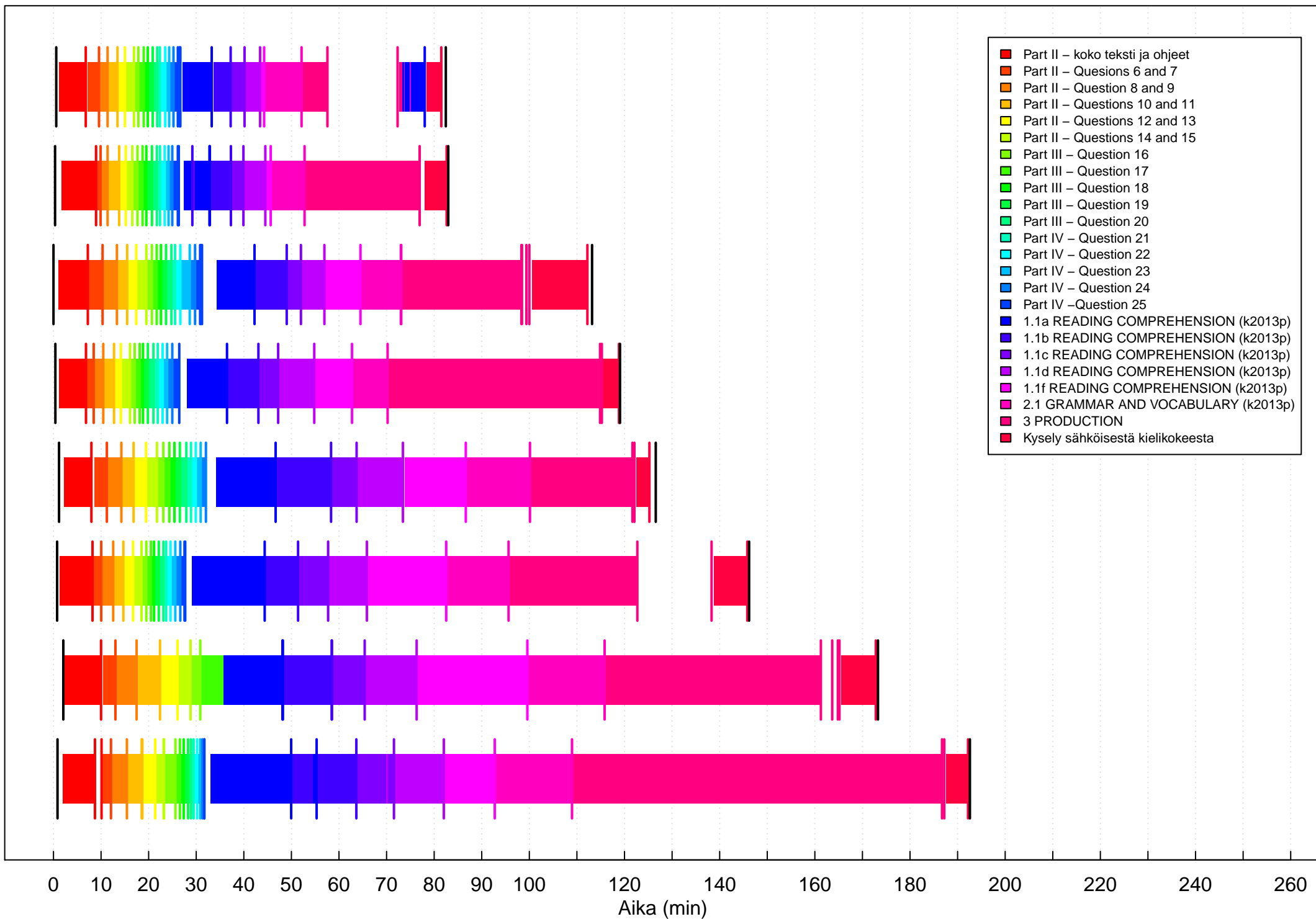
Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 24.11.2014

Opiskelijat

Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 25.11.2014

Opiskelijat

Opiskelijoiden ajankäyttö; YTL:n kielikoe, ryhmä B, 25.11.2014

Opiskelijat

